

Listy zastawne – instrument, którego po prostu nie mogło zabraknąć

Ludmiła Falak-Cyniak

Wiceprezes Zarządu PKO Banku Polskiego S.A.

Czas, by Polska miała własny Komitet Bachara

Roy Regev

Członek Zarządu BETA TFI S.A.

Różnorodność to nie trend To warunek efektywności rynku

Dominika Niewiadomska-Siniecka

Członkini Zarządu GPW w Warszawie S.A.

Integracja Wytycznych EBA/GL/2024/14 z Procesami AML w instytucjach finansowych

mec. Katarzyna Majer-Gębska

radca prawny, Managing Counsel,
kancelaria Sadkowski i Wspólnicy

„Paszportowanie” usług maklerskich

mec. Paweł Frańczak

adwokat, PFLAW Advocates&Partners

Rozszerzenie zwolnienia podatkowego dla zagranicznych funduszy inwestycyjnych

dr Grzegorz Keler, adwokat, partner w kancelarii Jabłoński Koźmiński i Wspólnicy, adiunkt na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego

Barbara Błaszczak, Senior Associate w kancelarii Jabłoński Koźmiński i Wspólnicy, doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego w dyscyplinie nauki prawne

Przepisy dotyczące zwolnień podatkowych dla zagranicznych funduszy inwestycyjnych przez długi czas budziły kontrowersje i spory z organami podatkowymi. W tym roku zostały one rozstrzygnięte przez TSUE, a już wkrótce nastąpi zmiana przepisów. Dla zagranicznych funduszy inwestycyjnych, ale również płatników podatku u źródła pobieranego od wypłacanych na ich rzecz należności, w tym firm inwestycyjnych, otworzy się nowa perspektywa.

Dotychczasowy stan prawny

Warto przypomnieć, że dotychczas w art. 6 ust. 1 pkt 10a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 278 ze zm.; dalej: „ustawa o CIT”) przewidziane było zwolnienie podmiotowe dla instytucji wspólnego inwestowania posiadających siedzibę w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), które łącznie spełniają określone warunki. W szczególności instytucja taka powinna być zarządzana przez podmiot prowadzący działalność na podstawie zezwolenia właściwych organów nadzoru nad rynkiem finansowym państwa jego siedziby. Warunek dotyczący miejsca siedziby na terenie UE/EOG dotyczył również analogicznego zwolnienia podatkowego dla podmiotów prowadzących program emerytalny, w zakresie dochodów związanych z gromadzeniem oszczędności na cele emerytalne (art. 6 ust. 1 pkt 11a ustawy o CIT).

Warunki te od dawna budziły kontrowersje. Podatnicy wskazywali, że stoją one w sprzeczności z unijną zasadą swobody przepływu kapitału i prowadzą do dyskryminacji dwóch kategorii podmiotów: funduszy inwestycyjnych spoza UE i EOG oraz funduszy zarządzanych wewnątrz, co przecież w niektórych jurysdykcjach (także unijnych) jest dopuszczalne. Szczególnie warunek dotyczący formy zarządzania funduszu miał charakter dyskryminacyjny i trudno było znaleźć dla niego uzasadnienie.

Przełomowe wyroki TSUE

Już 11 lat temu, w wyroku z 10 kwietnia 2014 r. w sprawie C-190/12, Emerging Markets przeciwko Dyrektorowi Izby Skarbowej w Bydgoszczy, TSUE odniósł się do kryterium siedziby instytucji wspólnego inwestowania. W wyroku tym Trybunał wskazał na niezgodność art. 6 ust. 1 pkt 10a ustawy o CIT z prawem Unii Europejskiej w zakresie, w jakim regulacje te wykluczają ze zwolnienia z podatku dochodowego fundusze inwestycyjne z siedzibą w innych krajach niż państwa członkowskie UE lub należące do EOG.

Wydanie tego orzeczenia nie przyniosło wówczas rezultatów w sferze regulacyjnej – polski ustawodawca nie zdecydował się na dostosowanie przepisów do wskazań TSUE.

Pomimo braku wprowadzenia zmian do polskiego porządku prawnego, orzeczenie Trybunału z 2014 roku wywarło istotny wpływ na sytuację podatników w zakresie zwrotu zapłaconego podatku dochodowego, w tym nienależnie pobranego podatku u źródła. Wskazany wyrok stanowił podstawę licznych wniosków o stwierdzenie nadpłaty podatku w latach 2014-2025. W ramach ponad 2,5 tys. postępowań nadpłatowych zagraniczne fundusze inwestycyjne i emerytalne skutecznie uzyskały łączny zwrot ok. 1,2 mld zł podatku wraz z odsetkami w kwocie ok. 440 mln zł (dane zawarte w uzasadnieniu do projektu ustawy nowelizującej). Zatem choć w praktyce podatnicy odprowadzali lub płatnicy pobierali podatek, to ten był zwykle zwracany po rozstrzygnięciu postępowania. Niemniej odzyskanie środków wymagało zaangażowania czasu i środków.

Podejście ustawodawcy zmieniło się natomiast po wydanym niedawno wyroku TSUE z 27 lutego 2025 r. w sprawie C-18/23, F S.A. przeciwko Dyrektorowi Krajowej Informacji Skarbowej. W tym orzeczeniu Trybunał odniósł się krytycznie do przewidzianego w polskiej ustawie o CIT warunku zwolnienia w postaci formy zarządzania funduszem inwestycyjnym. W tym kontekście Trybunał wskazał, że niezgodne z prawem Unii Europejskiej jest wprowadzenie ograniczenia przewidzianego w art. 6 ust. 1 pkt 10a lit f. ustawy

ARTYKUŁ: Rozszerzenie zwolnienia podatkowego dla zagranicznych funduszy inwestycyjnych

CIT, warunkującego możliwość skorzystania ze zwolnienia od zarządzania funduszem inwestycyjnym przez podmioty zewnętrzne. W myśl wyroku, zagraniczne fundusze inwestycyjne, które zgodnie z prawem danego państwa są zarządzane wewnętrznie, powinny mieć prawo do zwolnienia na takich samych zasadach jak fundusze zarządzane przez podmioty zewnętrzne. TSUE podkreślił ponadto, że nie można uznać, iż środek podatkowy mający na celu uczynienie mniej atrakcyjnymi inwestycji dokonywanych przez przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania mające siedzibę w innym państwie członkowskim i podlegające w tym państwie kontroli organów nadzoru nad rynkiem finansowym, lecz zarządzane wewnętrznie (na przykład przez zarząd), jest odpowiedni do osiągnięcia zamierzonego celu ochrony inwestorów, w związku z czym takie ograniczenia nie mogą być zgodne z prawem unijnym.

Wyrok TSUE otworzył drogę dla kolejnych postępowań nadpłatowych, również tych, które zostały już zakończone – czy to przed organami podatkowymi, czy już przed sądem administracyjnym. Termin na ich wznowienie zasadniczo już minął, niemniej wielu podatników w ogóle nie występowało do tej pory z wnioskami, nie będącym świadomymi takiej możliwości. Tym, którzy tego nie zrobili, warto zwrócić na to uwagę, ponieważ w grę mogą wchodzić znaczne kwoty.

Zmiany w przepisach – szansa dla podatników i płatników

Po tegorocznym wyroku TSUE, resort finansów zdecydował się na nowelizację przepisów, polegającą na rozszerzeniu zakresu zwolnienia oraz doprecyzowaniu jego warunków dla zagranicznych funduszy inwestycyjnych i emerytalnych oraz funduszy zarządzanych wewnętrznie. Nowelizacja została ujęta w ustawie z dnia 6 listopada 2025 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

W ramach zmian uwzględniono podstawowe tezy przywołanych wyroków TSUE. Ustawa zakłada:

- usunięcie warunku zwolnienia z CIT w postaci posiadania przez instytucje wspólnego inwestowania i podatników prowadzących programy emerytalne siedziby w państwie członkowskim UE/EOG (analogicznie w odniesieniu do zwolnienia przedmiotowego z art. 17 ust. 1 pkt 58 ustawy o CIT);
- umożliwienie zwolnienia z CIT również dla instytucji wspólnego inwestowania zarządzanych wewnętrznie, jeżeli instytucje te prowadzą swoją działalność na podstawie zezwolenia właściwego organu nadzoru.

Ustawodawca przewidział jednak pewne dodatkowe warunki dla skorzystania ze zwolnienia. Po pierwsze, aby zagraniczna instytucja zbiorowego inwestowania mogła być nim objęta, musi istnieć podstawa prawna do uzyskania przez właściwy polski organ, w drodze automatycznej wymiany, informacji dotyczących rachunków prowadzonych przez taką instytucję, a zakres przekazywanych informacji musi obejmować określone dane wymienione w ustawie o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1379 ze zm.). W praktyce więc preferencja podatkowa będzie miała zastosowanie do zagranicznych funduszy inwestycyjnych pochodzących z krajów, z którymi Polska zawarła umowy

dotyczące automatycznej wymiany informacji o rachunkach raportowanych. Zatem konieczna będzie weryfikacja, czy w odniesieniu do jurysdykcji, w której ma siedzibę dany podmiot, zawarta została umowa dotycząca automatycznej wymiany informacji podatkowych w ramach standardu CRS lub FATCA, umożliwiająca uzyskiwanie przez szefa Krajowej Administracji Skarbowej informacji o rachunkach prowadzonych przez instytucje wspólnego inwestowania na rzecz polskich rezydentów.

Ponadto ustawa przewiduje również możliwość zakwestionowania przez organy podatkowe prawa do zwolnienia w przypadku wykorzystania struktur o sztucznym charakterze, na podstawie mechanizmu antyabuzynnego przewidzianego w art. 22c ustawy o CIT (który obecnie obejmuje m.in. wypłaty należności opodatkowanych podatkiem u źródła).

Warto zwrócić uwagę, że niezmieniony pozostaje art. 26 ust. 1g ustawy o CIT, zgodnie z którym płatnicy dokonujący wypłat należności do podmiotów wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 10a i 11a oraz art. 17 ust. 1 pkt 58 ustawy o CIT (czyli objętych omawianymi zwolnieniami) stosują (z zastrzeżeniem mechanizmu pay & refund) zwolnienia wynikające z tych przepisów wyłącznie pod warunkiem uzyskania certyfikatu rezydencji oraz uzyskania od podatnika pisemnego oświadczenia, że jest rzeczywistym właścicielem wypłaconych należności oraz spełnia on warunki zwolnienia. Ocena tych warunków jest dokonywana niezależnie od warunku istnienia podstawy prawnej do uzyskania informacji podatkowych.

Ustawa została już uchwalona przez Sejm i podpisana przez Prezydenta. Zmiany mają wejść w życie 1 stycznia 2026 r. Należy jednak mieć również na uwadze, że nowe przepisy będą miały zastosowanie tylko do dochodów uzyskanych od 2026 r. Zatem w odniesieniu do dochodów z lat poprzednich nadal konieczne będzie inicjowanie postępowań o stwierdzenie nadpłaty.

Podsumowanie

Zmiany w zasadach stosowania zwolnień dla zagranicznych funduszy inwestycyjnych stanowią szansę na uniknięcie konieczności odzyskiwania nadpłaconego podatku w drodze postępowania podatkowego. Nie będzie już konieczne wszczynanie czasochłonnego postępowania o stwierdzenie nadpłaty podatku przez zwolnione podmioty. Obecnie tego rodzaju postępowania trwają od kilku miesięcy do nawet kilku lat w sytuacji wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Niemniej, pomimo niezaprzeczalnej słuszności wprowadzenia opisanych zmian do ustawy o CIT, ustalenie prawa do skorzystania ze zwolnienia w oparciu o nową podstawę prawną będzie wymagało pogłębionej analizy sytuacji danego funduszu w świetle spełnienia ustawowych wymogów. Będzie to wyzwanie dla funduszy, które będą musiały zweryfikować podstawę do stosowania zwolnienia podatkowego w celu złożenia oświadczenia dla płatnika lub – jeżeli podatek jest rozliczany bezpośrednio przez podatnika – w celu ustalenia obowiązku zapłaty podatku. Natomiast płatnicy, w tym firmy inwestycyjne, powinni dostosować stosowane obecnie procedury, w tym zwłaszcza wzory oświadczeń, do nowych przepisów.

